

LO REY, e per sa Magestat

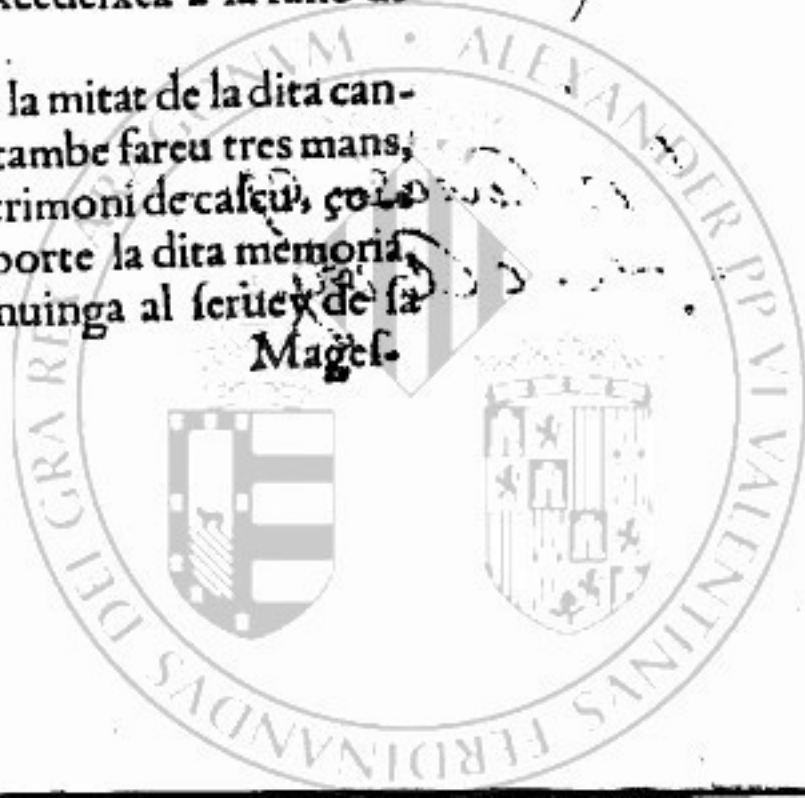
84

ON LVIS CARRILLO de Toledo, Marques de Carazena, señor de les viles de Pinto y Inés, Comanador de Montison y Chiclana, Loctinent y Capita general en la present Ciutat, y Règne de Valencia: Als amats de sa Magestat los Iusticia, Iurats, Sindic, y altres Oficials del, *llos d'ata*
uerna blaguya qui toque y pertanyga; Salut y Real dilectio. Per quant sa Magestat ab dos Reals lletres

de la ma fermades, despachades per Cancelleria, la vna a dihuyt de Març, y altra a trenta de Agost propassats, ab les solemnitats acostumades a nos dirigides, ha manat ques pose en execucio la prohibicio y replegament de la moneda vella de menuts, dita de Billo, y repartiment de la noua: pera que del dia ques faran dites prohibicio, replegament, y repartiment, no valguen, ni puixen valer, ni correr mes los dits menuts vells; sino que sols valguen los nous del nou batiment. Y pera que ab tot efecte, y com conue, se cumplen y obseruen los manaments de sa Magestat, y coses delus dites, es necelari y conuenient que lo Contell de aqueix, *llos* — — — —
cree y nomena vn Sindic ab poder bastant pera les coses de jus especificadōres. Perço ab tenor del present Real mandato, de part de la prefata Real Magestat, vos diem y manam, que encontinent que lo present vos sera intimat y notificat, façau ajuntar Consell en la forma deguda y acostumada: y en aquell nomenareu y creareu Sindic ab lo poder y perals efectes continguts en la minuta que apart del present seus enuia. E que dit Sindic ab dit poder se trobe en la present Ciutat lo dia de *cris del mes de octubre*
primer vinent — — — — a les huyt hores ans de mig jorn, en la casa y sala de la present Ciutat. Lo qual portara instructio de la lumma de la moneda noua que haureu de menester, ab que no excedeixca a la raho de quinze sous per cascuna casa de aqueix

E aixi mateix portara dit Sindic en moneda de argent la mitat de la dita quantitat, que com esta dit, arbitrareu hauer menester. Y tambe fareu tres mans, graus, o escales de tots los caps de cases, segons lo patrimoni de cascu, *col*
mes rics, mijans, y mes pobres: y que lo dit Sindic porte la dita memoria feta en dites tres mans, graus, o escales: Com aixi conuinga al seruey de sa Magest.

Magestat, y benefici vniuersal de aquest Regne. E no façau per res lo con-
trari, si la gracia de la Magestat tenu per cara, y en pena de cinchcents flo-
rins de or de Arago, als Reals cofrens aplicadors, y de bens dels contrafa-
hents exigidors, desijau no encorrer. Datt. en la Ciutat de Valencia, a xxij.
dies del mes de Setembre, Any M DC X.

El Marques de Carazena.

V. don R. Sans pro-Regente.
V. Gil fisciaduocatus.

V. Sifternes.

Franciscus Paulus Alrem.

Franciscus Paulus Alrem

Franciscus Paulus Alrem

*In Curia
v. p. c. Arago.*

LO QUE SE HA DE FER, Y
guardar en les ciutats, viles, y llocs del present
Regne, en lo replegament y prohibicio de
la moneda vella de menuts, y repar-
timent de la noua.

1 PRIMERAMENT que lo Justicia, y Jurats han de nome-
nar, y nomenen les persones de confiança, y conuenients
pera fer los dits replegaments, y reparticio; designantlos
los llocs y puestos ahon han de estar pera replegar y rebre
la dita moneda vella, y lliurar la noua; señalantne molts,
o pocs, segons la poblacio de la ciutat, vila, o lloc: y en ca-
da hu dels dits puestos hi haja tres persones, la vna pera rebre la moneda vella,
y l'altra pera lliurar la noua, y lo tercer que sia Notari, pera rebre acte de la re-
buda de la moneda vella, y lliurament de la noua: y en falta de Notari, sia vna
persona fel y abonada, quen faça memoria y adnotament.

2 ITEM que lo dia de, *Dimecres*, que contarem, *Vint* del present mes
de Oçtobre, facen publicar la Crida que juntament ab esta sels enuia, per los
llocs acostumats; y ques continue la relacio de dita publicacio.

3 ITEM que les dites persones que han de fer los dits replegament y ll
ra-
ment, comencen per les persones de la tercera ma, que son les mes pobres, a
tots los de dita tercera ma que portaran menuts fins a tres lliures, prechii
lo jurament y examen contengut en la Crida, los lliuren en moneda noua les
dos terceres parts, desta manera, que si portaran sexata sous de menuts vells,
reben tots aquells, y lliurenlos ne quarata sous del nous, y aixi al respecte de
alli auall: y si portaran mes menuts de dites tres lliures, rebenlos tots, y nols
ne donen mes de dites dos lliures, fentne memoria y adnotament de tot: es-
tant aduertits, que no han de pendre sino aquells diners que conforme a les
Crides son estats abonats, y manat que pasasen.

4 ITEM que pera mes facilitar y abreuia lo dit manifest y replegament, y
que ab mes temps, y millor examen se puguen triar dits menuts; si lo quals

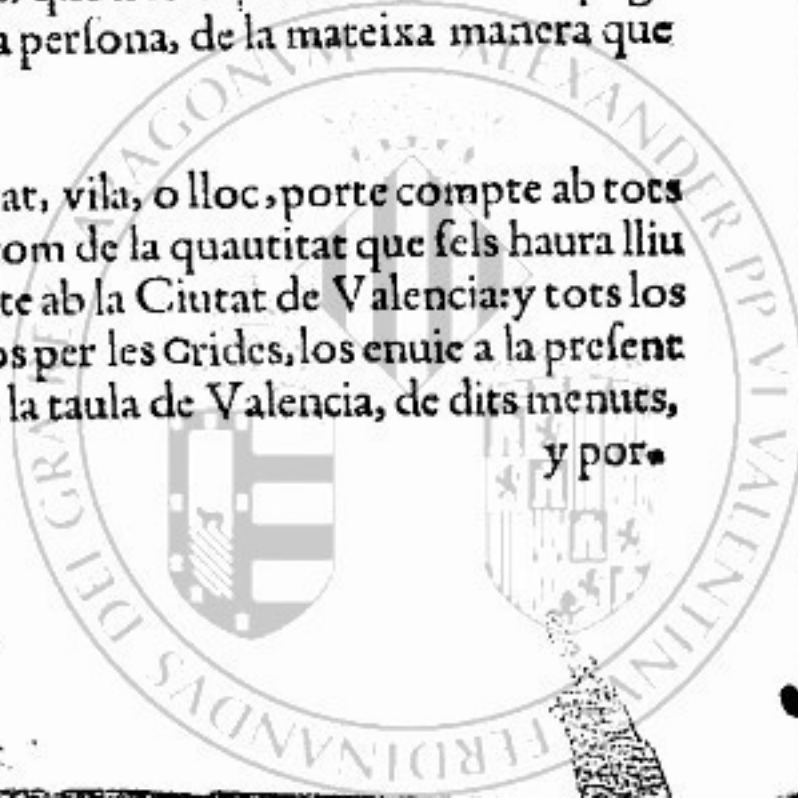
manifestara, ne tindra fins quatre lliures, o de alli amunt, los haja de portar, y porte empaperats, ço es quatre lliures en cada paper, y lo demes en paperet a part: y les persones diputades a rebrels, escriguen en cada paper lo nom de la persona de qui son; pera que apres se puguen regonexer, y contar, y veure los que no seran rebedors.

5 **ITEM** los menuts que conforme a les Crides no seran rebedors, com son troçets de llanda, coure, o ferro, sens señal; vaquetes, diners Catalans, y altres semblants, tambe se han de manifestar, com deus esta dit; pero destos no se han de pagar dos terceres parts, ni altra cola alguna, ni ferse credit dells en la taula, o alias, sino sols memoria y conte a part; y perque la Ciutat de Valencia nols vol, nils ha menester, se posen en poder del Iusticia de cada ciutat, vila, o lloc hon se fara lo manifest; y aquell dias deu dies apres de la Crida de la prohibicio, los haja de fer fondre; y lo coure, o pasta que exira dells, deduhits los gastos, si sera de consideracio, la lliure, y restitueixca al amo de qui eren los tals menuts prohibits, pera que pugua fer della a sa voluntat, com a cosa propia.

6 **ITEM** los dits Iusticia, y Jurats nomenen altres persones, les quales estiguen en puestos certs, y de major concurs de gent quels señalaran, tenint alli dels menuts del nou batiment, pera que ab ells puguen cambiar ab moneda de argent les summes y quantitats que voldran cambiar los particulars.

7 **ITEM** que los dits manifests que se han de fer en les ciutats, viles, y llocs de present Regne respectiuament, se hajan de fer per los caps de cascuna casa segons esta contengut en la Crida, tan solament; los quals hajan de fer lo manifest dels menuts vells que tindran, axi ells, com ses mulers, fillés, y familia, manifestantlos tots en nom dels caps de casa; auenintse ells com millor puguen, ab la dita sa familia; aço declarat, que si lo cap de casa es dona, pugua enuiar a fer lo manifest, per medi de altra persona, de la mateixa manera que los malalts, o impeditos, o Religiosos.

8 **ITEM** que la vniuersitat de la tal ciutat, vila, o lloc, porte compte ab tots sos particulars, aixi del que rebra dells, com de la quautitat que fels haura lliurat, pera que aquella puixa portar compte ab la Ciutat de Valencia; y tots los menuts que haura replegat, dels permesos per les Crides, los enuie a la present Ciutat, pera que seli pugua fer entrada en la taula de Valencia, de dits menuts,
y por.

y portar compte en aquella: y aixi mateix enuiara dita vniuersitat la memoria y nomina de les persones de qui seran dits menuts, induiduant y especificant lo que cascuna haura donat, y lo que haura rebut dels nous.

9 I T E M perque ab mes facilitat y claricia se faça tot lo desus dit, conue que los dits manifests y entrega dels menuts vells, y lliurament dels nous, se faça per abecedari dels noms de les persones que manifestaran los vells, y rebran los nous.

10 I T E M que los de la primera y segona ma, apres de acabats los de la tercera, facen aixi mateix lo manifest, y entrega dels menuts vells, y si sobraran alguns menuts nous, podran donarne, sils pareixera, en la forma sobredita, als de la segona ma: o si als dits Iusticia, y Iurats pareixera, tinguen per alguns dies les taules de cambiadors, pera que aquells se acaben de despendre: dexant aço a arbitre dels dits Iusticia, y Iurats.

El Marques de Carazena.

V. don Raimundus Sans, pro Regente;
V. Gil Fisci Aduocatus,

V. Sifternes.

IN Dei nomine. Amen. Nouerint vniuersi, quod nos

in unum

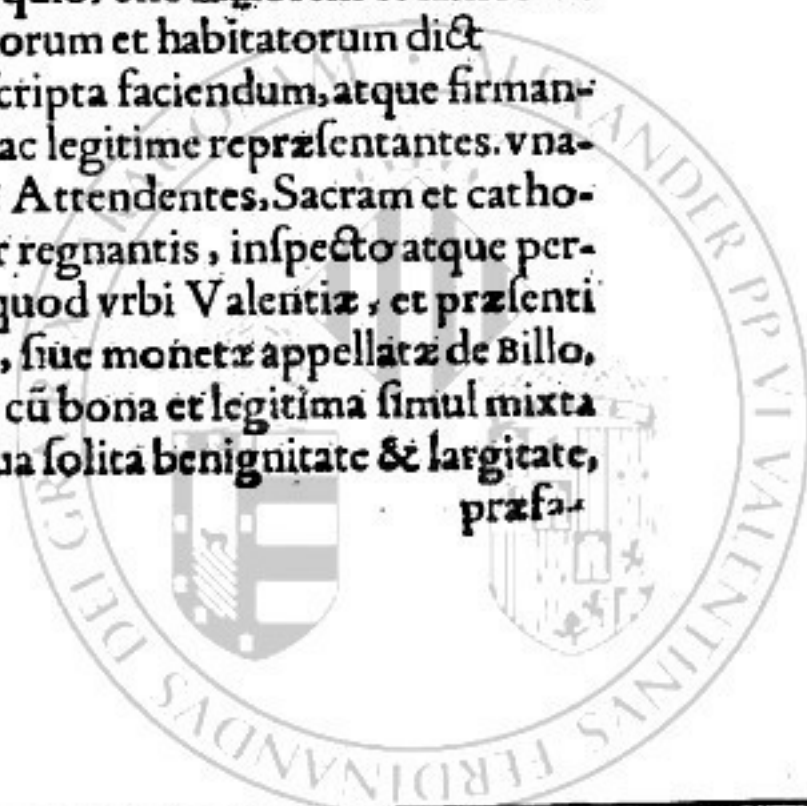
conuocati, vt moris est, scilicet

ad præsenti

diem & horam; congregatique, et existentes in
vbi pro similibus, et aliis negotiis tractandis, et peragendis, solitum est nos conuocari;
congregari, et existere; adfuerunt, confitentes, atque iurantes ad Dominum Deum, &
eius sancta quatuor Euangelia, manibus nostris dexteris sponte, et corporaliter tacta
in hac nostra cōgregatione, concilio, & generali colloquio, esse maiorem et sanio-
rem partem consiliariorum, ac proborum hominum, vicinorum et habitatorum dicti

idoneorum et sufficientium ad infra scripta faciendum, atque firman-
dum, ac demū totam vniuersitatem huiusmodi plene ac legitime repræsentes. vna-
nimes, et concordēs, ac nemine nostrum discrepante: Attendentes, Sacram et catho-
licam Maiestatem Domini nostri Regis nunc feliciter regnantis, inspecto atque per-
penso, maximo, et irreparabili damno & praeiudicio quod vbi Valentiae, et præsenti
eius Regno illatum, siue causatum fuit vsu nummorum, siue monetae appellatae de Billo,
ob multitudinem similis monetae falso fabricatae, quae cū bona et legitima simul mixta
erat, & in dies miscebatur, dedisse & contulisse, ex sua solita benignitate & largitate,

praefer-

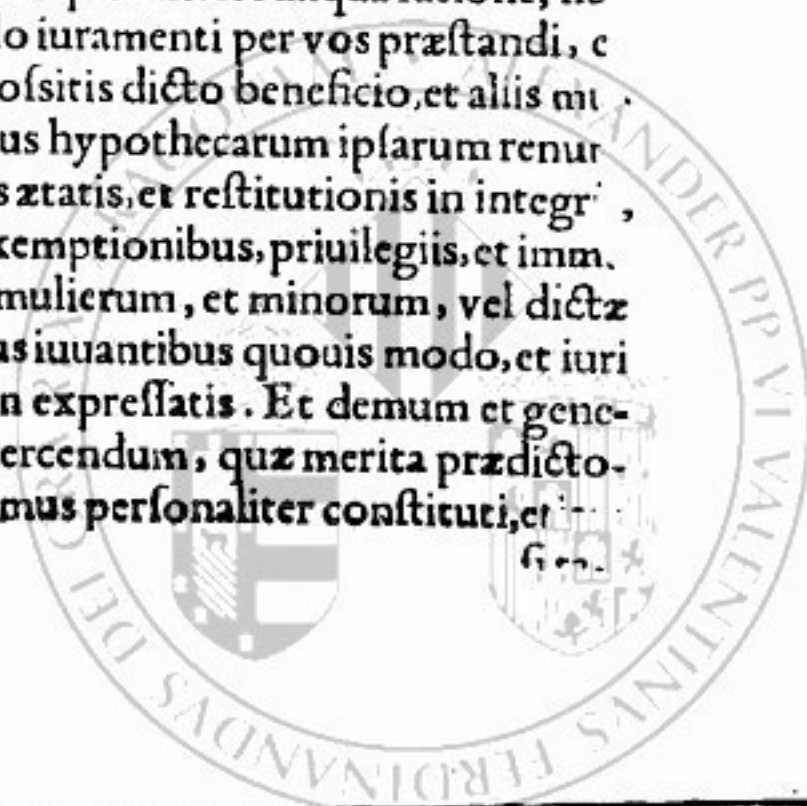

przfatz vrbi Valentiz licentiam & facultatem faciendi, siue cudendi monetam nouam de Billo ad vsque summam, siue valorem centum mille librarum monetz Valentiz, quz moneta recens de Billo (antiqua, siue sit bona, siue mala, prohibita et extirpata) sola esset in vtu et commercio dictz vrbis Valentiz, eiusque presentis Regni. Et quia przfata Regia Maiestas intuitu dicti damni crescentis, & quotidie in augmentum euntis, pari benignitate & prouidentia mandauit, vt licet tota dicta noua moneta de Billo non sit adhuc cussa, ea tamen quz iam perfecta est, ex nunc distribuatur in dicta vrbe Valentina, & in presenti eius Regno; dictam aliam veterem, siue bonam, siue malam, penitus prohibendo, et extirpando, eamq; colligendo: et pro his Regis mandatis exequendis, atque complendis, quz in maximum huius Regni beneficium cedunt, sua Excellentia domini Proregis et Capitanei generalis in hoc eodem Regno, suis cum Regis iussoriis litteris, siue mandato, die xxij. mensis, *septembris*, labentis anni, per Cancellariam expeditis, mandauit vt nomine huius constituere-
tur Syndicus cum facultate et potestate recipiendi monetam nouam nummorum, siue de Billo, quz nobis, et huic adiudicata, seu distributa fuerit, et faciendi obligationem de restituendo, siue soluendo, et aliis facultatibus, et potestatibus infra scriptis: Idcirco omnes nos supradicti, tam nominibus nostris propriis, et cuiuslibet nostrum, per se, et in solidum, quam etiam dictorum nostrorum officiorum, nec non nomine ac vice totius dictz vniuersitatis, et singularium eiusdem, tam maiorum, quam minorum, masculorum et feminarum, cuiusuis etatis, sexus, status, et conditionis existant, presentium, absentium, et futurorum, et cuiuslibet eorum in solidum, eis melioribus via, modo, et forma, quibus de Iure, Foro, et aliis aptius, et efficacius facere possumus et debemus; Scienter et gratis, tenore huius publici Instrumenti, *facimus, constituimus, creamus, et solemniter ordinamus* Syndicum et procuratorem nostrum, et totius dictz vniuersitatis, actoremque, nuntium, et negotiorum in *ascriptorum gestorem certum et specialem, et ad infra scripta penitus generalem, quod specialitas generalitati non deroget, nec econtra; immo vna per aliam roboretur, validetur, et confirmetur, vos*

hoc est, ad nomine nostro, et pro nobis, et dictz vniuersitatis, et pro ea, vt pradicatur, ac simul et in solidum, habendum, et recipiendum, habuisseq; et recepisse confitendum a dicta Vrbe, siue Ciuitate Valentiz, aut ab alia quauis persona ad negotium huiusmodi electa, seu deputata, quamcumque partem, et portionem nobis, seu dictz vniuersitati adiudicandam, seu designadam in dicta distributione ex dicta moneta noua nummorum, siue de Billo. Et dimidiam partem dictz portionis nobis adiudicandz, prelibatz Ciuitati Valentiz soluere, ac restituere promittendum intra sex menses a die traditionis vobis faciendz in antea continue computandos, in moneta argenti, vel in moneta nummorum, siue de Billo noua, simul cum interesse dictz dimidiz parti correspondente: Cum alia di-

midia

. media pars, iuxta tenorem dicti Regii mandati, statim solui debeat dictæ Ciuitati Va-
 lentiæ in moneta argenti. Item etiam ad promittendum & vos obligandum pro nobis
 et dicta vniuersitate, vt prædicitur, simul et in solidum, prædictæ Ciuitati Valentia, in
 posse cuius peruenire debet tota moneta vetus nummorum, siue de Billo, que prohi-
 benda et extirpanda est, reficere et soluere eidem Ciuitati omnia damna, grauamina,
 detrimenta, sumptus, missiones, interesse, et expensas, per eam quomodocumque, et
 qualitercumque sustenta, et sustinenda, tam ratione, siue causa recolligendi, suscipien-
 di, et ad manus suas habendi totam monetam veterem nummorum, siue de Billo, quam
 occasione cusionis, siue batiment, et nouæ constructionis monetæ nouæ de Billo, et
 eius distributionis, et prohibitionis veteris omnino tollendæ et extirpandæ: hoc ta-
 men promittendum pro parte et portione nobis et huic vniuersitati, cum ei annexis
 tangente iuxta diuisionem, siue distributionem, vel repartiment, per suam Maie-
 statem, vel per suam Excellentiam, et Regiam Audientiam, faciendam, aut faciendum.
 Et de prædictis, et eorum singulis, quodcumque Instrumentum, seu Instrumenta, in
 posse cuiusuis Notarii, seu Scribæ, cum omnibus et singulis clausulis, pactis, promit-
 tionibus, obligationibus, renuntiationibus, submissione Fori Rationalis dictæ vrbis
 Valentia, et alterius cuiusuis Iudicis, per dominos Iuratos, et Syndicum eiusdem Ci-
 uitatis eligendi, proprii fori renuntiatione, appellationisque, et recursus, clausulis iu-
 ratis, si opus fuerit, non litigandi, nec impetrandi, ac aliis clausulis, circumstantiis, et
 cautelis vobis bene visis, et cum vobiscum contrahentibus concordandis, et iuxta sty-
 lum Notarii, seu Scribæ receptoris, apponi solitis et assuetis, faciendum, fieri facien-
 dum, concedendum, et firmandum, renuntiandumq. beneficiis diuidendarum, ac ce-
 dendarum actionum, nouarumque, ac veterum constitutionum, et epistolæ Hieroniani,
 legiq. ac Foro Valentia de principali prius conueniendo, et constitutioni de d'obus,
 vel pluribus reis debendi, et nomine mulierum dictæ vniuersitatis, præsentium, ben-
 efitium, et futurarum, promittendum et iurandum ad Dominum Deum, et eius sacra
 Euangelia, manu vestra dextera tangenda, contra prædicta, vel eorum aliqua non
 venire, nec aliquem, vel aliquos contra venire, facere, seu permittere aliqua ratione, siue
 causa, et certificatus de iuribus ipsarum, sub vinculo iuramenti per vos præstandi, et
 signanter de beneficio Senatusconsulti Velleiani, possitis dicto beneficio, et aliis mi-
 liebribus auxiliis, dotibusq. et sponsalitiis, ac iuribus hypothecarum ipsarum renun-
 tiare: nec non respectu minorum, beneficio minoris ætatis, et restitutionis in integrum,
 et omnibus aliis Iuribus, Foris, beneficiis, auxiliis, exemptionibus, priuilegiis, et immu-
 nitatibus, tam in nostri fauorem, quam dictarum mulierum, et minorum, vel dictæ
 vniuersitatis quomodolibet introductis, nosq. et eas iuuantibus quouis modo, et iuri-
 dicenti generalem renuntiationem non valere nisi in expressis. Et demum et gene-
 raliter omnia alia et singula faciendum, et libere exercendum, quæ merita prædicto-
 rum postulata, et requirunt, et quæ nos facere possemus personaliter constitui, et

si talia forent, maiora, vel grauiora, superius expressatis, quæ mandatum exigent ma-
gis speciale quam cum præsentis est expressum. Nos enim super præmissis omnibus,
et eorum singulis, ab ipsisq. dependentibus, ac eis annexis et connexis, omnes vices et
voces nostras ac dictæ vniuersitatis, cum libera et generali administratione, vobis se-
rie cum præsentis committimus et conferimus, cum plenissima facultate, ac cum posse
vnum, vel plures Syndicos et procuratores substituendi cum simili, aut limitata po-
testate, et eos reuocandi, et destituendi toties et quodcumque vobis fuerit bene vi-
sum. Promittentes dictis nominibus habere semper ratum, gratum, validum, atque
firmum omne id, et quidquid per vos, aut a vobis, substituendum, vel substituendos,
fuerit actum, gestum, siue procuratum, et nullo vnquam tempore reuocare, sub bo-
norum omnium, et iurium nostrorum, et dictæ vniuersitatis habitorem vbique, et ha-
bendorum obligatione et hypotheca. **Quod est actum**

1510
87

LO QUE SE HA DE FER, Y guardar en la present Ciutat de Valencia, en lo manifest y replegament de la moneda vella de menuts, y repartiment de la noua.

1 **P**RIMERAMENT que los Cluari y Majorals de cascun
ofici de la present Ciutat, acudixquen lo dia de dimats,
que contarem denou del present mes de Octubre, a les set
hores del mati, a la casa de Bernat Ximeno Mercader, que
esta al costat de la casa del general del tall: y de aquell re-
bran la quantitat de diners nous, que per lo dit Ximeno
sels lliurara; fermant apoca e confesio de la rebuda de aquells.

2 **I**TEM dits Cluari y Majorals, ab les persones dels dits oficis respecte
quels parexera, juntament ab lo Sindic de dit ofici, o altre notari, assistixquen
en la confraria, lo dia que ab crida publica sels señalara, a les sis hores de mati,
pera fer lo manifest y replegament dels menuts vells, y repartiment dels nous.

3 **I**TEM que en fer dits replegament y lliurament, sien preferides les perso-
nes de la tercera ma, que son les mes pobres: y a tots los de aquella, que por-
taran menuts fins en tres lliures, prestant en ma y poder del Notari rebedor
lo jurament contengut en la crida, los lliuren en moneda noua les dos tercerc
parts, y axi al respecte de alli auall; y si portaran mes menuts de dites tres lliu
res, reben los tots, y nols ne donen mes de dites dos lliures, rebentne acte d
tot lo dit Notari que alli assistira; estant aduertits que no han de pendre sino
aquells diners que conforme a les crides son estats abonats, y manat que pa-
safen. Y als de la primera y segona ma, rebas los jurament, manifest, y entrega
del diner vell, y no sels done quantitat alguna de diners nous.

4 **I**TEM que los menuts que conforme a les crides no seran rebedors, com
son trocets de llanda, coure, o ferro, sens señal, vaquetes, diners Catalans, y al-
tres conssemblants, tambe se han de entregar: Pero d'estos no se han de pagar
dos tercercas parts, ni altra cosa alguna, ni ferse credit dells, sino sols posarlos
apart. Ab que si alguna persona ne portara vint sous, o de alli amunt, sen faça
particular notament de aquella. Y tots aquestos diners reprouats tinguen re-
seruats apart, a orde y disposicio de la Real Audiencia.

Item

